

JAROSLAVOVI STRÁNSKEMU

Bratislava 13. novembra 1946

Slovutný pán minister!

Prosím, aby ste ma ospravedlnili, že na takú významnú udalosť ako je slávnostné otvorenie pedagogických fakúlt nemôžem sa dostaviť osobne. Vážne dôvody rodinné mi v tom zabraňujú. Profesor Rudolf Klačko, prezidiálny šéf Povereníctva školstva a osvety, bude zastupovať mňa i Povereníctvo školstva pri tejto príležitosti.

Prosím Vás v tejto súvislosti, aby ste mi určili niektorý deň na budúci týždeň — pondelok alebo utorok — kedy by som Vás mohol vyhľadať a pokojne sa pohovárať o niektorých závažných spoločných otázkach školskej i kultúrnej politiky.

Prijmite uistenie o mojej úcte a porúčam sa Vám

Váš
L. Novomeský

Novomeský nemohol odcestovať do Prahy, lebo mu zomrel sedemročný syn Daniel.

Rudolf Klačko (1892—1975) pedagóg, prekladateľ. Pôvodne stredošk. profesor a pracov. MS. V r. 1945-49 prednosta prezídia PŠO. V r. 1950-56 vedúci Katedry biológie Vys. šk. pedagogickej v Bratislave.

Ešte pred zostavením nového Zboru povereníkov 29. VII. poslal povereník ministrovi obsiahly list s pripomienkami k štatútu pedagogických fakúlt. Hoci zástupcovia PŠO Pavlík a Pavlovič pri rokovaní na MŠO žiadali, aby návrh štatútu dostalo PŠO pred jeho predložením Kult. výboru ÚNZ, nestalo sa tak, a nevzali sa do úvahy ani dovtedajšie pripomienky PŠO zásadnej povahy. Nevie, aký text sa predkladá vláde, vyjadri sa k nedostatkom pôvodnej osnovy.

Proti návrhu vzdelávania učiteľov materských a obecných škôl nemá zásadné námietky. Návrh na vzdelávanie učiteľov 2. stupňa však nie je domyslený a ohrozuje plán prípravy 3. stupňa. Odborné vysokoškolské štúdium

nemôže byť skrátené zo 4 na 3 roky, to by boli učitelia 2. stupňa pripravení horšie ako dosiaľ. Neobstojí argument, že do osnovy sa zahrnú aj meštianske školy. „My predsa nechceme priblížiť výkon projektovaného 2. stupňa ku škole meštianskej, ale naopak zvýšiť úroveň meštianskej školy na úroveň nižšej školy strednej.“

Praktický nedostatok osnovy vidí v tom, že mieni rozšíriť doterajšiu dvojpočetnú kombináciu študijných predmetov na troj- až štvorpočetnú, čo moderné pedagogické snahy nepripúšťajú kvôli rastúcemu rozvoju vied. A ohrozilo by to prípravu pedagógov 3. stupňa. Okrem toho pri pedag. fakultách by sa museli zriadiť všetky katedry a ústavy, ktoré sú na filoz. a prírodoved. fakulte. Takáto duplicita ústavov nie je žiadúca a na Slovensku sa v najbližších desaťročiach ani nedá uskutočniť. A odvádza by pedag. fakultu od pôvodného poslania — pestovania pedagog. vied. Projekt prináša aj „celkom nedemokratický princíp“, keď chce rozlíšiť prípravu učiteľov meštianskych a nižších stredných škôl. Osnova nového školského zákona predvída zjednotený 2. stupeň. Ale ani keby sa neuskutočnil, „bolo by neprípustné a neodôvodniteľné, prečo majú mať učitelia meštianskych škôl omnoho nižšie vzdelanie ako učitelia nižších škôl stredných, t. j. škôl, ktoré vzdelávajú deti toho istého veku“. Výchovné tendencie našej demokracie treba chápať tak, že „všetkej mládeži bez rozdielu poskytneme jednotné a rovnaké vzdelanie a dáme jej učiteľstvo v každom prípade s vyšším vzdelaním ako mala doteraz“.

Prosí ministra, aby uvážil pripomienky prv, než predloží osnovu vláde. „V prípade potreby som ochotný sám prísť alebo poslať odborníkov, ktorí prerokujú ústne osnovu vládneho nariadenia.“